

Zitierhinweis

Pánek, Jaroslav: Rezension über: František Kubů / Petr Zavřel, Zlatá stezka: historický a archeologický výzkum významné středověké obchodní cesty. 3: Úsek Kašperské Hory – státní hranice, České Budějovice, Prachatice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Prachatické muzeum, 2009, in: Český časopis historický, 2018, 1, S. 281-282, DOI: 10.15463/rec.1256102500

český časopis historický

copyright

Dieser Beitrag kann vom Nutzer zu eigenen nicht-kommerziellen Zwecken heruntergeladen und/oder ausgedruckt werden. Darüber hinausgehende Nutzungen sind ohne weitere Genehmigung der Rechteinhaber nur im Rahmen der gesetzlichen Schrankenbestimmungen (§§ 44a-63a UrhG) zulässig.

kapitol od raného středověku až po rozvoj postsocialistického velkoměsta a rodícího se povědomí identifikace obyvatel s jejich městem v současnosti. První tři kapitoly s třetinovým podílem rozsahu sahají do roku 1520, poslední tři pak se sedmdesáti stránkami se zabývají dobou od Hitlerova nástupu do současnosti až k výstavbě tamní „sky tower“. Nás pochopitelně zaujímá zejména kapitola třetí od data přechodu Slezska pod vládu České koruny v roce 1330, která je příhodně označena jako vrcholná doba patricijského obchodního centra, a kde je zdůrazňována klíčová role Karla IV. pro jeho rozvoj.

Oddělený osobní a místní rejstřík jsou na předním a zadním předešlí doprovázeny orientačními plány středověkého a novověkého města. Bez nadsázky platí, že kniha se nejen dobře čte, ale současně i neméně dobře zprostředkovává – pokud na relativně omezeném rozsahu vůbec možno – informace o často turbulentních dějinách města, jež ve středověku a raném novověku bylo tak úzce spojeno s našimi dějinami.

Ivan Hlaváček

František KUBŮ – Petr ZAVŘEL

Zlatá stezka. Historický a archeologický výzkum významné středověké obchodní cesty, I–IV

České Budějovice – Prachatic, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích – Prachatické muzeum 2007, 2007, 2009, 2015; 190 + 230 + 263 + 670 s.; ISBN 978-80-86260-62-4, 978-80-86260-82-2, 978-80-87311-06-6, 978-80-87421-21-5.

Historicko-vlastivědná práce si může klást úkoly, které ve svých výsledcích daleko přesahují hranice jednoho regionu a které

mohou mít značný dosah při poznávání dějin mezinárodních vztahů. Badatelská iniciativa a dlouholetá práce na tématu přivedla dva jihočeské vědce – prachatického historika medievistického zaměření Františka Kubů a českobudějovického archeologa Petra Zavřela k završení díla o bezmála 1400 stranách, které podává komplexní dokumentaci a interpretaci jedné z nejvýznamnějších dopravních spojnic mezi českými a německými zeměmi.

O významu Zlaté stezky pro dopravu zboží, zejména soli, pocházející ze Solnohradska, ale také pro cestování lidí a přesuny vojsk mezi německým Podunajím a českými zeměmi nebylo v historické literatuře pochyb; zůstávala však nezodpovězena otázka, kudy přesně tato obchodní cesta mezi Prachaticemi a Pasovem vedla. Tématu se hned po otevření hranic v roce 1990 chopili oba autoři díla a za podpory několika dalších archeologů mu věnovali víc než dvě desetiletí života. Nejen archivním bádáním, jak tomu bylo dříve, ale i terénním výzkumem, měřením a snímkováním postupně dospěli k přesné rekonstrukci jednak hlavní trasy z Prachatic k státní hranici (I. díl) a od státní hranice do Pasova (IV. díl), jednak západněji položených úseků vycházejících z Vimperka (II. díl) a z Kašperských Hor (III. díl) k hranici.

Autorská dvojice zpřístupnila a vyhodnotila veškerou ikonografickou a kartografickou dokumentaci, stejně jako výsledky geodetického zaměření pozůstatků Zlaté stezky na českém území a pokročilého airbornescanningového snímkování na bavorském teritoriu. Vlastní výklad sleduje vývoj této komunikace od pravěku do současnosti, se zvláštním zaměřením na dobu nejintenzivnější soumarské přepravy zboží ve 13. a 14. a poté v 16. století. Promyšle-

ná struktura jednotlivých svazků je založena na kritickém vyhodnocení pramenů a literatury (s podrobnou bibliografií), na výkladu o zvolené metodě výzkumu, přehledném pojednání o komunikačním systému Zlaté stezky a na podrobném popisu jejího průběhu šumavskou krajinou (s vystižením jednotlivých měst, vesnic a osad, opevnění, mostů, mlýnů a dalších terénních pozůstatků.). Vše je doplněno dobovými vyobrazeními, fotografickým zachycením současného stavu a kartografickým zpracováním. Rychlou orientaci v místních názvech usnadňují topografické rejstříky česko-německý a německo-český. Shromážděná dokumentace je natolik rozsáhlá, že se vhodným doplňkem a zároveň populárním úvodem k ní stává nově vydaný překlad souhrnné knížky o Zlaté stezce, kterou napsal už v roce 1976 a nově ji přepracoval (1993) přední německý znalec této problematiky Paul Praxl (*Zlatá stezka*, Prachatice, Město Prachatice 2016, 112 s.).

K vydání finančně náročné tetralogie se spojilo několik institucí (okresní Prachatické muzeum, krajské Jihočeské muzeum, Jihočeská univerzita, přispěl rovněž Jihočeský kraj), což umožnilo vytisknout celý soubor ve sličné podobě a se stovkami kvalitně reprodukováných barevných a černobílých dokumentárních fotografií, kreseb a plánů. Jelikož jde o společné česko-německé téma, Spolek pro vlastivědná bádání ve východním Bavorsku v Pasově zveřejnil ve spolupráci s jihočeskými institucemi celé dílo rovněž v paralelním německém znění (*Der Goldene Steig. Historische und archäologische Erforschung eines bedeutenden mittelalterlichen Handelsweges* I–IV, Passau, Verein für Ostbairische Heimatforschung 2001–2013), což práci otvírá cestu nejen do Bavorska, ale i dále do západní Evropy.

Výrazem vděčnosti za tuto vstřícnost se stalo připsání čtvrtého, nejrozsáhlejšího svazku bavorským kolegům ze Spolku pro vlastivědná bádání a z Pasovské univerzity. Tetralogie Františka Kubů a Petra Zavřela se tak stala nejen příkladnou ukázkou výzkumu v oblasti historické geografie, archeologie a hospodářských dějin, ale také dokladem účinné přátelské spolupráce českých a německých vědců.

Jaroslav Pánek

Jaromír LINDA

Soupis rukopisů Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje 3

Praha, KLP – Koniasch Latin Press 2016, XIII + 402 s. + 16 s. barevných příloh, ISBN 978-80-87773-35-2.

Nejen Praha, Brno, Olomouc, Vyšší Brod a Nelahozeves se mohou chlubit svými rukopisnými poklady. I když za touto „velkou pětkou“ zůstává velký odstup, přesto nelze podceňovat ani ostatní lokality, i když jejich význam zpravidla nepřekračuje regionální rozměry. Máme-li dnes díky aktivitě Komise pro soupis a studium rukopisů už rámcový celkový přehled, přesto zůstávají detailní katalogy nevyhnutelnou povinností správců těchto souborů. Tuto povinnost vzali vážně také v Plzni, kde se nacházejí tři z tohoto hlediska zaznamenání hodné instituce. Jde o Městský archiv, Knihovnu Západočeského muzea a zejména o Studijní a vědeckou knihovnu Plzeňského kraje. I zde se ujal příslušné práce kvalifikovaným způsobem autor už dřívějších soupisů jak muzeálních, tak této knihovny Jaromír Linda. Ten referovaným třetím svazkem uzavřel zevrubnou evidenci rukopisného kodexového materiálu literární povahy (předchozí